

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
19.2.2013
Taltionumero
610
Diaarinumero
473/3/12

1 (6)

Asia Vaikeavammaiselle järjestettävää kuljetuspalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 18.1.2012 nro 12/0019/6

Asian aikaisempi käsittely

Sosiaalilautakunnan alainen viranhaltija on 15.4.2011 hylännyt A:n kuljetuspalveluhakemuksen. A:ta ei voida pitää vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentin tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä. Saatujen selvitysten mukaan A:n toimintarajoitteet aiheuttavat haittaa jonkin verran, mutta eivät siinä määrin, että joukkoliikennevälineiden saavutettavuus ja/tai käyttö vaikeutuu merkittävästi.

Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto on 23.8.2011 (§ 116) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen. Päätöksessä on todettu, että A:lla on sellaisia toiminnan vajauksia ja vaikeuksia liikkumisessaan, että hän ei ilman kohtuuttomia vaikeuksia pysty käyttämään julkisia liikennevälineitä. Lähinnä normaalista ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn aleneminen ja liikkumisen heikentyminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että henkilöä olisi pidettävä vaikeavammaisena vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua myönnettäessä. A:ta ei hänen terveydentilansa ja toimintakykynsä perusteella voida pitää vammaispalveluasetuksen tarkoittamana vaikeavammaisena henkilönä kuljetuspalvelujen tarvetta arvioitaessa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammapalveluasetus) 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Vuonna 1918 syntynyt A asuu yksin hissillisen talon toisessa kerroksessa. Talon hissitasanteelle on 15 porrasta. A on aiemmin kulkenut omalla autolla, mutta hänellä ei ole enää ajokorttia.

A:lla on todettu verenpainetauti ja sydänverisuonten ahtaumatauti. Hänellä on ollut eneneviä tasapainovaikeuksia vuodesta 2002 alkaen. Lääkärin arvion mukaan kyse on tasapainojärjestelmän degeneraatiosta. A:lla on todettu vasemman silmän keskeinen näkökenttäpuutos ja harmaakaihi. Kävelyä haittaavat vasemman jalan ischiastyypiset vaivat, jotka johtuvat lannerangan alueen välilevytyrästä. Kaularangan nivelriikko aiheuttaa hänelle huimausta. Lääkärinlausunnon 15.11.2010 mukaan A:n vammojen tai sairauksien aiheuttama kokonaishaittaluokka liikuntakykyyn on asteikolla yhdestä neljään arvioiden neljä. Fysioterapeutin lausunnon 24.3.2011 mukaan A käveli sisätiloissa tehdyssä testissä hitaasti rollaattorin kanssa. Hän nousi tuolilta seisomaan vaivalloisesti vahvalla käsien tuella. Hänen manuaalinen puristusvoimansa on erittäin heikko. Kaiteen ja kepin avulla viiden portaan nouseminen oli hänelle vaivalloista ja sai aikaan reisiin vapinaa. Fysioterapeutin mukaan A:n kaatumisen riski on suurentunut mittaustilannetta vaikeammissa olosuhteissa.

Vaikeavammaisuutta kuljetuspalveluiden suhteen arvioitaessa henkilön iällä ei ole sinänsä merkitystä. Lähinnä normaalista ikääntymisestä johtuva liikuntakyvyn aleneminen ei kuitenkaan voi yksinään olla perustevammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämiselle.

Asiassa on sinänsä riidatonta, että A ei pysty ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttämään julkisia joukkoliikennevälineitä. Hänen liikkumisvaikeuksiensa on kuitenkin katsottava pääosin johtuvan normaalista ikääntymiseen liittyvien sairauksien aiheuttamasta liikuntakyvyn alenemisestä. A:ta ei näin ollen voida pitää vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, joka ei voi vammansa tai sairautensa vuoksi käyttää julkisia liikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Muutoksenhakujaoston päätöstä ei näin ollen muuteta.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan.

Seuraavat tapahtumat ovat yhdessä johtaneet A:n nykyiseen tilanteeseen: A:n sääri on murtunut mökillä kaatuessa eikä se ole parantunut kunnolla. Tämä vaikeuttaa kävelemistä. A on nukahtanut autoa ajaessaan ja auto on romuttunut lunastuskuntoon. Tämän seurauksena hänelle on aiheutunut jatkuva selkäkipu. A on kompastunut rullaportaissa, minkä seurauksena selkä on kipeytynyt lisää ja tasapainovaikeudet ovat lisääntyneet. Hän on lisäksi kaatunut raitiovaunussa kävelykepin jäätyä oven väliin.

Ikääntyminen yhdessä edellä mainittujen tapaturmien kanssa on johtanut siihen, että A on liikkueessaan kodin ulkopuolella riippuvainen muiden avusta. A katsoo, että hänet on ilman hyväksyttävää syytä ikänsä perusteella asetettu eri asemaan kuljetuspalvelujen suhteen kuin muut vaikeavammaiset henkilöt. Häntä ei pidetä vaikeavammaisena, vaikka hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

A:lle on myönnetty vammaisen pysäköintilupa ilmeisesti vuonna 2003. A ei pysty nykyisin käyttämään edes taksia ilman ulkopuolista saattajaa. Kuljetuspalvelu on ainoa palvelu, jota A on kaupungilta anonut. Kuljetuspalvelun epääminen tässä tilanteessa tuntuu kohtuuttomalta.

Sosiaalilautakunnan aikuispalvelujohtaja on antanut valituksen johdosta selityksen. A:ta ei voida pitää vammaispalvelulain ja -asetuksen tarkoitamana vaikeavammaisena henkilönä, vaikka hänellä kiistatta onkin kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkisia liikennevälineitä. A:n liikkumisvaikeuksien on esitettyjen selvitysten perusteella katsottava johtuvan ikääntymiseen liittyvästä toimintakyvyn alenemisesta.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus kumoaa hallinto-oikeuden ja sosiaalilautakunnan toisen aikuispalvelujen muutoksenhakujaoston päätökset ja palauttaa asian jaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset.

Vammaispalveluasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Sekä muutoksenhakujaosto että hallinto-oikeus ovat katsoneet, että A ei pysty ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttämään julkisia joukkoliikennevälineitä. Koska liikkumisvaikeuksien on

katsottu johtuvan sellaisista toiminnan vajauksista ja sairauksista, jotka kuuluvat normaaliin ikääntymiseen, A:n ei ole katsottu olevan oikeutettu vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin.

Oikeuskäytännössä (esimerkiksi KHO 2012:60) on katsottu, ettei vammaispalvelulaissa tarkoitettuja kuljetuspalveluja myönnettäessä ole merkitystä sillä, johtuuko palvelun tarve pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista vai ei. Tilanne on tältä osin toinen kuin harkittaessa henkilökohtaisen avun myöntämistä. Kuljetuspalvelujen saamiselle ei ole asetettu ylä- eikä alaikärajaa, vaan perusteena on henkilön vammasta tai sairaudesta aiheutuva välttämätön tarve saada kuljetuspalveluja. Kuten jaoston ja hallinto-oikeuden päätöksestä ilmenee, asia on riidaton sen suhteen, että A täyttää tämän edellytyksen. Koska jaostolla ja hallinto-oikeudella on ollut eri käsitys A:n oikeudesta saada kuljetuspalveluja, niiden päätökset on kumottava ja asia palautettava muutoksenhakujaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Anne E. Niemi

Eija Siitari-Vanne

Alice Guimaraes-Purokoski

Tuomas Lehtonen (t)

Janne Aer

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Henna Rintala

Jakelu

Päätös	A, maksutta
Jäljennös	Helsingin hallinto-oikeus
	Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto
Asiakirjat	Sosiaalilautakunnan toinen aikuispalvelujen muutoksenhakujaosto